

Cvito Fisković

Split

IZ POPISA IMOVINE OREBIĆKE POMORSKE OBITELJI JERKOVIĆ POČETKOM 19. STOLJEĆA

Lijepe, s izrazitim građevinskim smislom podignute kamene jednokatnice u primorskim naseljima južnog dijela Pelješka svjedoče o visokoj kulturi smještaja i stanovanje pomoraca tog kraja u 19. st. Što se nalazilo u tim kućama i uopće što su sve posjedovali ti poduzetni ljudi najbolje se vidi na primjeru pomorske obitelji Jerković na Orebićima, o čemu govori ovaj članak.

U naseljima južnog primorskog dijela poluotoka Pelješka, osobito u onom bivše orebićke općine, nižu se jednokatnice, od kojih mnoge popločanim dvorištem i ulaznim prolazom prekrivenim odrinom na dvoredu kamenih stupova. Okružene ograđenim vrtovima, pružaju sliku visoke kulture smještaja i stanovanja pomoraca u 19. stoljeću. Kameni zidovi tih kuća s pravilno brušenim okvirima vrata i prozora, zidnim vijencem pročelja, prikladno raspoređene unutrašnjosti pa čak cisterne uklopljene u kuću ili uz nju, otkrivaju i raspoloženje vlasnika da imetkom i ukusom zaokruži vanjštinu i unutrašnjost nasljeđujući iskustva svoje sredine. Česti zahvat obilatog prostora svjedoči da je većina pri gradnji predviđala trajnost svoje obitelji i željela ostvariti nasljednicima i sebi udobnost življenja u različito godišnje doba. Pojava terase uz kuću ili balkon s kamenom ogradom stupića, kao i prostranost dvorišta i okolnih vrtova, odaje još više privrednu moć vlasnika, koja se iskazuje i u izboru položaja gradnje obranjenog od vjetrova, podesnog za korišćenje sjenovitih i sunčanih prostora i povezanost s okolnim vlastitim zemljištima.

Gdje položaj dopuštaše raspored po ranijem iskustvu, izgled zgrade se ponavljao i time se stvarala ujednačenost i tipičnost. Naselja se povezivahu u cijeline sličnog izgleda. Način i slog gradnje u pojedinostima i red unutrašnjosti imaju pak oznake 17-19. stoljeća.

To je doba privrednog uspona i osamostaljenja vlasnika ovih kuća, a ti bijahu ponajviše pomorski kapetani i suvlasnici jedrenjaka u doba njihova cvata. Oni se postepeno oslobađahu dubrovačkog kolonatastva i, obogativši se zaradom na plovidbama po moru trgovačkim jedrenjacima, otkupljivahu od dubrovačke vlastele zemljišta i zidahu prostrane kuće da se nakon teškog pomorskog života povuku ne samo uz obalu, nego i na visoka, od mora udaljena mjesta pod planinom Peliscem, da prema nastojanju dubrovačke vlastele, poštede ravna plodna zemljišta i gdje bijahu na udaru od gusara koji nekoć ugrožavahu i ovu obalu. Te kuće u podgorju još nisu dovoljno uočene, dok su one uz obalu odavna privlačile svojim izgledom i uređenim vrtovima. Spominjahu ih u 18. i 19. stoljeću domaći i strani pisci i putopisci.¹ Među njima je i korčulanski pjesnik franjevac Marin Grego, čiji spjev o franjevačkom samostanu na Otoku

1 C. Fisković, Vrtovi orebićkih kapetana i brodovlasnika. Hortikultura br. 1-2, Zagreb 1991.

(Badiji) uz Korčulu još nije u cjelini objavljen. Stoga i objavljujem njegov ulomak u kojemu, ističući mu ljepotu, kratko opisuje stihom Pelješki kanal i mjesto Orebiće:

*"Ako gledasc lipos duora
urescenih kako cuitchie
visce zalo blisu mora
reschiesc daje primalitchie.
Videch tolli cestitosti,
i nesnajuch koje misto,
reiti hochiesc: tomi dosti
nek virujem ja doisto
Da su ovo pribogatti
od Pelisza duori znani
kise vide zlatom siatti
pohvaglieni suakoj u strani.."*

Učeni dubrovački latinist Đuro Ferić ih spominje u svom opisu dubrovačke obale "Periegesis orae ragusanae" objavljenom 1803. g. u Dubrovniku. Kao dobar njihov poznavalac istaknuo je da su stanovnici orebičkih sela napredni, da su im kuće lijepo uređene i prostrane, da ponajviše plove na dubrovačkim jedrenjacima i da su bogati.

"Maribus hic longe est exultior incola, in ipsis. Utpote qui pagis similes habet aedibus aedes.

Urbanüs eget argenti locus hic, nam plurimus illa.
Navis obit maria experiens de gente magister.
Tum nautae innumeri, quorum non unus ab omni.
Puppe Rhagusana, externis que addicitur, arte.
Quippe valent multumque illa, ateneris que secuti.
Vix aliam noscunt: pauci, quibus arcta supella,
Addicuntur argo..."

Prirodoslovac Dr. Bartul Biasoletto, koji je 1838. godine pratio saksonskoga kralja Fridrika Augusta s pratnjom po hrvatskom primorju, primijetio je da su u orebičkim kućama "jednostavni stanovi držani dolično, uglađeno" i uredno.²

Dok je tako vanjski izgled starih orebičkih kuća bar donekle spomenut u ondašnjoj književnosti 18. i početka 19. stoljeća, a mnoge kuće, gospodarske zgrade i dvorišta sačuvala su ili im se, iako izmjenjenima, raspoznaje prvotni oblik, veličina, raspored i prostor, dotle se nepokretnine, namještaj, stvari koje im pripadahu i ispunjavahu ih u prvoj polovici 19. stoljeća rijetko sačuvalaše. Upotreba, krhkost, različita raznošenja tih pokretnina, diobe, osiromašenja i propadanje vlasnika doprinosahu njihovom nestanku, pa tek nekoliko službeno sastavljenih popisa, ponajviše pri smrti kućevlasnika, odaje njihovu množinu, namjenu, a često iskazuje vrijeme i oznaku njihova postanka, te neizravno i njihov slog.

Rijetke se i sačuvalaše i o njima bi trebalo posebno pisati, opisno i uz slike, ali im najprije treba zajamčiti postojanje u kućama i obiteljima s točnim i provjerenim nadnevkom u ondašnjim službenim spisima. Ti popisi su rijetki i samo je poneki objavljen,³ a budući da pružaju uvid u kulturno oblikovanje orebičke kulturne sredine, koju je unaprijedilo ponajviše

2 B. Biasoletto, Realizzazione dell' vaggio fatto nella primavera all'anno 1838. della maesta il re Augusto di Sassonia nell' Istria, Dalmazia e Montenegro, Trieste 1841. str. 58.

pomorstvo, objavljujem ovdje izvratke iz popisa jedne od tih u primorskoj privredi istaknutih orebičkih obitelji. Popis dragocjenosti, zlatnog i srebrnog nakita i srebrnog pribora za jelo, slika i pokućstva, način odijevanja i snadbijevanje ruhom i tkaninama kao i namještajem i posobljem, osobito u sobama za primanja gostiju, otkrivaju kulturu življenja u stanu i kući, pa ih stoga treba, koliko je to moguće, posvjedočiti popisima te imovine, čije su cjeline nestale, istrošile se, podijelile, raznjele i samo se rijetko u tim starim kućama naide na pojedini predmet. Ulomci ovih popisa, službeno ovjereni i pouzdani, otkrivaju ambijente koje su pomorci, uglavnom pomorski kapetani i brodovlasnici ipak, usprkos poteškoći doživljaja na moru i nakon Napoleonskih ratova i pada Dubrovačke Republike, u kojoj su oni ipak uspjeli povećati svoju imovinu gradeći vlastite jedrenjake, a i šireći svoja zemljišta i imovinu, što pokazuje njihovu snalažljivost iskušanu u opasnim vremenima i u smionim pothvatima jedrenja po morima. Možda će nam baš u tome najviše poslužiti ulomci popisa njihove imovine, narudžbe iz njihovih pisama i neke isplate računa o kupovini odjeće i nakita ili posoblja iz 19. stoljeća, koje sam našao u njihovim rasutim arhivima. Iznosim ovdje dijelove popisa pokretne imovine obitelji Jerković, koja se istakla i izumrla.

Ivan Josipov Jerković rođen je u visokom orebičkom selu Žukovcu poznatom već u srednjem vijeku, na prisoju gdje je i crkvice sv. Lovrinca, zaštitnika vinograda, okružena srednjovjekovnim grobljem s najvećim brojem nadgrobnih zaglavnih ploča s reljefnim križevima, koje svjedoče da je tu već u 14. i 15. stoljeću bilo groblje,⁴ kao kod većine crkava, pa i onih koje, kao ni ova, ne bijahu župne iako se to ponekad spominje u znanstvenim raspravama o ovim župama.

Kapetan Ivan Jerković je rođen 1766. godine, a umro je 1834. godine. Već je u mladosti kao i većina Orebičana bio osposobljen ploviti na jedrenjacima pod dubrovačkom zastavom. Istaknuvši se 1797. godine, dakle, u nemirnom i zadnjem razdoblju Dubrovačke Republike, kao pomorac, postao je zapovjednik brika "Benvenuto" sa 115 kara, kojemu je uz ostale Pelješčane, pa i one iz njegova sela, bio suvlasnik.⁵ Pored ostalih poslovnih trgovačkih putovanja po Sredozemnom moru, prevezio je 1799. godine iz Tunisa u Akru robu alžirskih trgovaca. Na tom putu ga zaustaviše portugalski ratni brodovi i sprovedoše u Maltu. Dubrovačka vlada je, saznajući za to, uspjela preko svog predstavnika N. Radelje riješiti⁶ taj spor, dakle, diplomatskim putem, uspješno kao i pri oslobađanju orebičkog kapetana Antuna Đivanovića u mnogo složenijem slučaju njegova zarobljavanja od tripolitanskih gusara, koji ga zarobiše kraj rta Sv. Marije u Tarantskom zaljevu dok je plovio 1744. godine na navu pod dubrovačkom zastavom.⁷

Takva oslobađanja njenih podanika pomoraca iz ropstva jačahu ugled i moć dubrovačke diplomatske službe u nemirnom 18. stoljeću, ali ujedno pokazivahu i vještinu orebičkih kapetana u njihovim plovidbenim pothvatima, u kojima je nekima uspjelo doputovati u tom

3 V. Ivančević, Inventar kuće pomorskog kapetana iz početka 18. st. Naše more, br. 4, Rijeka 1979, str. 176.

4 V. Sokol, Kasnosrednjovjekovna groblja i nadgrobnji spomenici na Pelješcu. Pelješki zbornik 1. 1976. str. 323. Treba nadodati ploču s reljefnim križem u Pomorskom muzeju prenesenu iz vrta obitelji Šunj, nekoć uz srušenu crkvu sv. Stipana na Orebičima, ploču s križem u pročelju donjeg dijela žrtvenika crkve sv. Jurda u Podvlašići, ploču s križem u vrtu C. Fiskovića nađenu uz cestu za selo Karmen i ploču s dva unakrsna mača polomljenu za klupu pred crkvom Gospe.

5 S. i N. Vekarić, Tri stoljeća Pelješkog brodarstva. Pelješki zbornik 4. Zagreb 1987.

6 I. Mitić, Dubrovački konzulati, Dubrovnik, str. 111.

7 C. Fisković, Doprinos biskupa Đivovića dubrovačkoj likovnoj baštini. Anali Zavoda za povijesne znanosti JAZU u Dubrovniku, sv. XXVIII, Dubrovnik 1990, str. 80.

vremenu i do Amerike.⁸ Ivan Jerković bijaše također vješt u suzbijanju i traženju unosnijeg i mirnijeg plova za stjecanje zarade i imetka. Posta suvlasnik brika "Dispaccio" i brigantina koji je kad se već austrijska vlast ustali i stekne ugled u Dalmaciji, dobio ime austrijskog nadvojvode Habsburgovca Stjepana, "Arciduca Stefano", sagrađenog u Bakru 1826. godine, u kojemu su pored njega imale udjela po ondašnjem običaju još tri poznate orebičke kapetanske porodice Belatin, Tunjica i Gurić, od kojih ga neki i zapovjedahu.⁹ U tim zajedničkim ulaganjima imovine u brodarstvo, nastavljenim u 19. stoljeću, vidi se snalaženje Orebičana u pomorstvu i nakon pada Dubrovačke Republike, koji ih ranije potičaše u tome udruživanjem svoje vlastele i pučana u skupnu trgovačku dobit na moru, i u gradnju zajedničkih jedrenjaka. Imetak, ugled i diplomatska spretnost vlastele u svijetu, jednako kao i vještina peljeških pomoraca i zajamčeni prevoz robe, zadržāše i orebičkim kapetanima ugled kada je vlastela izgubila vlast i sustala u trgovačkim podvizima a Orebičani ne samo da nastavljahu kupovati brodove, već i nekoć vlasteoske zemljišne posjede na poluotoku. Njihovo udruživanje među mještanima, rodbinom i prijateljima u nabavci brodova potaklo je postupno i osnivanje Pelješkog pomorskog društva 1865. godine u Orebičima.

Otac s djecom, braća i sestre, rodaci i prijatelji posjedovahu zajednički jedrenjak. Od obitelji Jerkovića iz sela Žukavca nad Orebičima najprije se spominje krajem 17. i u prvoo polovici 18. stoljeća Ivan Antunov, koji je plovio na jedrenjacima pod mletačkom i dubrovačkom zastavom sredinom 18. stoljeća, i to kao gvardijan i nostromo patača Orebičanina Šuljažića, zvanog "Santissima Madonna di Carmine, San Biagio, San Roco". Usporedo s njim ali kasnije, do zadnjeg desetljeća, plovio je također na mletačkim i dubrovačkim brodovima Josip Ivanov, koji je bio suvlasnik nave "Santissima Madonna di Loreto, S. Giuseppe".¹⁰ Ti jedrenjaci, dakle, još po srednjovjekovnom običaju imahu i u baroknom 18. stoljeću jedno ili dva, pa i tri svetačka imena, i to po volji i izboru vlasnika, ponajčešće mjesnih, državnih ili obiteljskih zaštitnika. Stoga je Šuljažićev patač nosio ime Karmelske Gospe prozване po brdu Karmel, koje na hebrejskom znači voćnjak u Izraelu. Njeno štovanje proširilo se početkom 18. stoljeća, osobito kada je, nasuprot protestanskom vjerskom učenju, katolička crkva isticala vjerovanje u Čistilište i proglasila općim blagdanom dan Karmelske Gospe, pa je i orebička matična srednjovjekovna crkva sv. Vida i Modesta, čijoj župi pripadahu i Jerkovići, prozvala svoj zaselak njenim imenom.

Drugo ime tog jedrenjaka bijaše "Sv. Vlaho", pokrovitelj Dubrovačke Republike, a treće zaštitnika od kuge, kojoj bijahu izloženi pomorci, a čija crkva je uz spomenutu orebičku, nekoć matičnu crkvu. Drugi jedrenjak, nava kojoj Josip Jerković bijaše suvlasnik zvala se "Loretska Gospa". To potvrđuje stare dubrovačke i uopće hrvatske jadranske veze s Loretom i susjednom lukom Ankonom, kojoj ime i Orebički pomorci zbog čestih veza pohrvatiše u Jakin, kao Salonu u Solin, a Scradonu u Skradin. Drugo ime te nave "Giuseppe", očito je izabrano po suvlasniku Josipu Jerkoviću, odnosno njegovom svetom zaštitniku. Slobodnoumni odrazi nakon Francuske revolucije, francusko zanimanje za Egipat, mogu se nazrijeti u imenu Jerkovićeva skunera "Ippopotamo" (nilski ili vodeni konj), natjecanje u brzoo opremi i imenu brika "Dispaccio", te konačno nadu u jačanje trgovačkog pomorstva pod nadošlom austrij-

8 C. Fisković, Putovanja pelješkog jedrenjaka iz kraja XVIII i početka XIX stoljeća. Pomorski zbornik II, Zagreb 1962. str. 1748; C. Fisković, O putovanju orebičkih pomoraca u Ameriku, Časopis "Dubrovnik", godina III, br. 5, Dubrovnik 1992, str. 63.

9 Vekarić S. i N. o.c. (5).

10 Ibid. str. 93, 327.

skom vlasti na Jadranu u imenu "Arciduca Stefano", kojim prozvaše 1826. godine svoj brigantin. U imenima jedrenjaka moglo bi se, dakle, vidjeti spretnost njihovih vlasnika u prilikama svoga vremena, a pelješki su pomorci i brodovlasnici jedrenjaka pomorske trgovine morali imati tu odliku, stalno sudjelujući u razvijenom trgovačkom natjecanju.

Kasnije, sredinom 19. stoljeća, uoči hrvatskog narodnog preporoda u Dalmaciji, Kristo Jerković, udružen s pomorskom obitelji Fisković s kojom bijaše u rodu, krstio je brik, sagrađen 1858. godine na korčulanskom brodogradilištu, imenom "Slava", što je prirodno, jer se oni bijahu opredjelili za narodnjake, a Kristo kao veleposjednik i ugledni kapetan bi izabran za zastupnika Narodne stranke i izbornom kotaru općine Korčule-Stona i Orebića, s mandatom od 1861. do 1864. godine.¹¹

Tako su, dakle i pelješki jedrenjaci, poput ostalih, imenima odavali kulturno povjesne, vjerske i političke prilike svoga kraja, naroda i vremena, upotrebljavajući najprije talijansko ime, kao međunarodno na Sredozemlju i u svijetu kojim su plovili, a zatim, želeći iskazati svoju narodnost, već sredinom 19. stoljeća hrvatska. Jerković se ugledao i na Fiskoviće, koji imahu već 1820. godine brik "Sokolice", a Ivov tast Jozo Fisković 1824. godine nastojao je nabaviti iz Carigrada ferman za jedan od svojih jedrenjaka pod imenom "Hrabren", "Sunčanik" i "Lovor".¹² Doista, malo se zatim jedrenjaci Fiskovića i Šunja zвахu brik "Lovor", sagrađen u Gružu 1825., i bark "Hrabren" u Rijeci 1869. g. Brigantin "Danica Ilirska", sagrađena 1851. godine, naknadno vlasnost Orebićana, jasno svojim imenom odaje vezu s Gajevim Ilirskim pokretom, koji je na Pelješcu širio njegov pristaša Makaranin Josip Grubišić, sudbeni činovnik na Orebićima.¹³ On je mogao djelovati i na buđenje narodne svijesti među pomorcima, pa i surađivati s Kristom Jerkovićem, koji je već 1842. godine pokazao zanimanje za političko buđenje u svom kraju. Tada je naime, u travnju 1842. godine, Orebički općinski načelnik Baldo Bogić, na temelju prijave glavaru sela Kućišta, pisao Predsjedništvu Preture da poduzme oštre zakonske mjere protiv Krista, jer je obilazio utokom i skupljao potpise općinara protiv nameta koje općinska vlast nametaše stanovništvu. "On se" piše načelnik preturu "prikazuje kao zlonamjeran, nemiran i bunitelj protiv svoje vlasti", te ga moli da ispita njegovo djelovanje i poduzme sve zakonske mjere "jer inače Jerković neće odustati uznemirivati mjesnu vlast svojim neobičnim izazivanjem, nepodnošljivim i nedostojnim austrijskog podanika...";¹⁴ Što je pretur poduzeo nisam doznao, kao ni razlog Kristovog suprotstavljanja općinskoj vlasti, ali možda su to bile njene odredbe o putevima u tom kraju. O Jerkovićevu poslaničkom boravku u Zadru član orebičke ugledne porodice odgojen u Parizu, Nikola Despot, piše svom bratu kapetanu iz Orebića 14. svibnja 1861. u Cork, da je Kristo bio na zasjedanju pokrajinskog Sabora u Zadru kao zastupnik i da je glasao pripojenje Dalmacije

11 G. Novak, Narodni preporod u Dalmaciji, Hrvatski narodni preporod u Dalmaciji i u Istri, Zagreb 1969, str. 80, 274; Stato personale della Dieta provinciale Dalmata, Numero 64, Anno 1863. str. 1; I. Perić, Dalmatinski sabor, Zadar 1978, str. 58, 77, 216, 228; N. Stančić, Hrvatska nacionalna ideologija preporodnog pokreta u Dalmaciji, Zagreb 1980, str. 204; S. Obad, Ston poslije pada Republike, Zbornik 650. obljetnice Stona, Ston 1987.

12 C. Fisković, o.c. (8), Putovanje pelješkog ... str. 1771.

13 Arhivska zbirka C. Fiskovića na Orebićima (unaprijed AFO).

14 N° 10 all Incl. Presda Pretorile ... di cui parla il rapporto dal capo Villa mi assicuro del fatto stesso, e mi disse che Cristoforo Jercovich era quello che girava in ricorso in mano per raccogliere le firme de gl'abitanti di questa comune in aggravio della autorità locale. Incl. Presidenza, questo S. Jercovich si presenta sotto ogni aspetto in soggetto di male intenzione, torbolente e sollevatore contro le proprie autorità e quindi devo pregarle di esaminare il fatto, e di procedere contro di lui a termini delle Imperanti Sovrani leggi, che altrimenti egli non cessara mai di molestare le autorità locali colle sue strane suscitazioni, cose intollerabili veramente ed indegne di un suddito austriaco... Sabioncello li 5 Aprile 1842; B. Boghich Podestà, AFO.

Hrvatskoj, s ostalim dvanaesticom, protiv dvadesetdevetorice. Kristo je i sam ponosno pisao svom nećaku kapetanu Jozu Šunju 16. svibnja 1861. iz Orebića da se vratio sa zasjedanja Sabora kao poslanik, a zna se da se bio prijavio i bio izabran da pođe s dvanaesticom vladi i caru u Beč prosvjedovati protiv vladina neizvršenja obećanja i prijedloga da će se u Saboru izabrati izaslanici za pregovore s Hrvatskom.¹⁵

Sudjelujući u Pelješkom pomorskom društvu u Orebićima, uveo je potrebitu i trijeznu kritiku autonomaske i samovoljne uprave tog Društva ističući se i u tome kao narodnjak. U tom teškom podvigu pridružio mu se članovi Društva Kristo Fisković i Jozo Šunj.¹⁶

Jerkovići su, poput mnogih Orebićana, kao zapovjednici i suvlasnici jedrenjaka stjecali imetak i time se postupno, uglavnom sustavno i proračunato, iako uz stalnu pogibelj i izlaganje života, štednju i umjerenost u življenju, koji odlikuju čitav dubrovački kraj, istakoše u široj i užoj okolini, u Trpnju, u Korčuli i ostaloj Dalmaciji, pa i u Dubrovniku. Nalažahu bez teškoća drugove za ulaganje novca u gradnju novih brodova, ali oni i posuđivahu novac i stjecahu dužnike koji su im jamčili dug svojim imetkom. Činili su to već u 18. stoljeću neki obogaćeni orebićki brodovlasnici. Kapetan Antun Kerša ponudio je 1768. godine korčulanskoj gradskoj općini novac za dogradnju i popravak općinskog fontika ili spremišta za čuvanje žitarica i druge hrane za pučanstvo.¹⁷ Posuđivao je novac i pojedinim Korčulanima, a u prvoj polovici 18. stoljeća i bogatom korčulanskom plemiću Antunu Španiću, koji mu je za posuđenih 50 mletačkih zlatnih cekina kao zalog ostavio nekoliko zlatnih predmeta nakita, koji bijahu umjetnički obrađeni. Bijahu to dvije narukvice okružene biserom, a zlatni cvijet okićen biserom s krokodilovim i paunovim likom, dvadesetosam većih zlatnih dugmeta s biserom u sredini i tridesetčetiri manja, također s bisernim zrnom, sva učvršćena žicom, i pet zlatnih naušnica ukrašenih sa sitnim biserom. Taj nakit, osobito oni cvijetovi s likovima krokodila i pauna, čini nam se osobito likovno zanimljiv, a odaje raskoš nošnje korčulanskih građana početkom 18. stoljeća, o čijem je nakitu već pisano.¹⁸ Po arhivu, ni nakon šezdestdvije godine nasljednik i sin Antuna Španića nije vratio posuđeni novac, pa Jozo, sin Antuna Kerše, traži da mu se dug isplati jer je nakit još kod njega.

I taj primjer dokazuje uz bezbrojne ostale da su veze između Pelješca i Korčule, usprkos dubrovačko-mletačke granice bile jake, kao uopće toga grada i Dubrovnika, osobito u kamenogradnji, pa i o obavještajnoj službi korčulanskog kneza i trsteničkog kapetana na Orebićima, o zdrastvu i kretanju sumnjivih brodova u okolici. U mjesnom prevoženju između Korčule i Pelješca nije bilo posebnih propusnica. O tim vezama pisao je posebno Vinko Foretić u časopisu "Dubrovnik" 1965. godine, pa ovdje dodajem neke, a neispitana arhivska

15 Amato Fratello! ... Il Jercovich era Deputato alla Dieta Provinciale di Zara, egli era per l'anesione con altri 12 e 29 no... resto tuo, Nicolò Despot, Orebič li 14. Maggio 1861, AFO; G. Novak, o.c. (11), Put u Beč je zabranjen.

16 J. Perić, Pelješko pomorsko društvo za vrijeme narodne borbe u Dalmaciji, Anali Historijskog Instituta JAZU u Dubrovniku VI-VII, str. 381

17 C. Fisković, Urbanističko usavršavanje Korčule Kanavelićeva vremena, Zbornik otoka Korčule 3, Korčula 1973, str. 74.

18 L'anno 1765 il mio defunto padre Antonio di cui io ne sono l'erde diede ad imprestito a Michele Spamich da Curzola ora defunto, zecchini veneti d'oro cinquante e ricevette da esso lui a titolo di pegno gli sequenti effetti: due maniglie d'oro contornate da piccole perle. Un fiore d'oro spazio qua e la da piccole perle, con un piccolo cocodrillo ed un paone sopra entrambi d'oro. Ventiotto bocconcini d'oro con una perla piccola nel centro d'ogniuno di questi ed il tutto assicurato da un filo. Trenta quatro bocconcini d'oro piu piccoli dei sudetti, con alquante piccole perle sugli stessi, ed assicurati da un filo. Cinque orecchini d'oro con piccole perle. Općinski arhiv Orebići. O nakitu Korčulana vidi i C. Fisković, Srebro i zlato Korčulana u 16. i 17. stoljeću, Radovi Instituta za povijest umjetnosti 12-13, Zagreb 1989. i A. Fazinić, Obitelj Boschi i njena zbirka u Korčuli, Fiskovićev zbornik 1, Split, 1980, str. 572.

grada još bi ih bolje potvrdila.

Nakon pada Dubrovačke Republike ta povezanost je skoro postala svakidašnja, pa je i kapetan Kristo Jerković u toku 19. stoljeća posuđivao Korčulanima novac i primao od njih kao jamstvo u zakup zlatninu i srebrninu jednako kao i od svojih Orebičana. Korčulanin Jerolim Verzoti dao je Kristu, za posuđenih 300 austrijskih fiorina, u zakup nož srebrnih korica s lancem, cvjetni ukras, četiri žlice, medalju, štapić, zvonce i lančić, britvu s lančićem i dvije kopče malog pojasa. Pored tog srebra dao mu je i dva koraljna i jedan koščati torstul i zlatnu kolajnu zvanu peružina, lanac, pečat sata, dva prstena i križić.

Pomorski kapetan Petar Bielić, Orebičanin, založio mu je 9. rujna 1832. devet srebrnih prstena, dvije kopče, dva filigranska zrna peružina, dvije igle srebrnih glava, šest žličica za kavu i sat, a uz to zlatne predmete: okvir slike, lanac sata s tri viseća ključića, dva pečata prstena i lanca s dvije medalje i kolajnu peružinu s križem. Korčulanin Vicko Dimitri je 1826. godine založio, za posuđenih mu 200 kolonata, Kristu poslužavnik, tintarnicu koja se sastojala od pet priručnih joj komada, kanjol za pletenje, tri potpuna pribora za jelo, sve srebrno osim viljušaka kojima bijahu srebrni samo vršci, ukras u obliku cvijeta, kopče, zdjelicu, stuchio, (kutijicu) dvije britvice, držak noža, korice britvice, par kopči pojasa, zvončić i novčanik u obliku srca. Svi ti predmeti bijahu također srebrni.

Orebičanin Josip Đivović dao mu je zalog slijedeće godine 1817. za posuđenih mu 59 kolonata zlatne predmete: kolajnu s medaljonom, veliki mletački zlatnik i kolajnu peružinu.

Krajem kolovoza 1827. Korčulanin Antun Boschi i sinovi založiše na račun Dinka Zovetti, svog sugrađanina, križić, osam pari naušnica i jednu s biserjem, medalju s biserjem i križićem, kolajnu s cvijetom i biserom i drugu s medaljom i križićem i devet prstena. Sav taj naki bijaše kovan u zlatu.

Udovica Vrbica založila je 24.36 fiorina kolajnu peružinu i dva zlatna prstena, a Nikola Andričević za 28 talira dva prstena sa žutim dragim kamenom. Korčulanin Ivan Verzoti za dvadeset cekina založio je u Krista dvije zlatne kolajne, Marija Baldova Dinarić zlatne naušnice, Jozo Dinarić za šest kolonata portugalsku dubiju, a Marko Šeput dvije španjolske dubije, također za posuđenih mu šest kolonata. Sve te dragocjenosti dokazuju kulturu i bogatstvo tih krajeva.

Među bogatim orebičkim kapetanima bilo je i onih koji su u toku prve polovice 19. stoljeća posuđivali novčane svote dubrovačkoj vlasteli nakon pada njihove republike. Kapetan i brodovlasnik Nikola Mrčević iz orebičkog sela Podvlašnice, gdje su Gučetići imali u 16. stoljeću još postojeći ljetnikovac s dvorištem, posuđivao je novac vlasteoskoj obitelji Bunića. Mrčević se bijaše obogatio vjerovatno najviše pomorskom trgovinom,¹⁹ ali je njegov stečeni imetak bio ugrožen posljednjih godina 18. i prvih godina 19. stoljeća uslijed velikih političkih promjena. Stigao je stoga prosvjedovati u Beč obišavši prije toga mnoga europska mjesta i konačno uspio povratiti svoj gubitak pomoću vlade.²⁰ U Beču je posudio Marinu Bona, dubrovačkom plemiću, veću svotu novca.²¹ Iz pisama opunomoćeniku kapetanu Jozu Fiskoviću

19 St. i N. Vekarić, o.c. (5) str. 226.

20 *Stimatissimo compare ... Dopo aver girata tutta Europa in inutili ricerche senza aver mai potuto ricavare alcuno profitto finalmente ho trovato giustizia a Vienna presso l'augusto nostro Sovrano col mezzo del sacro inviolabile diritto delle gente e sono arrivato al fine di essere stato indenizzato in parte dei danni e delle perdite sofferte ... Vienna li Marzo 1832. AFO*

21 *Carissimo compare, Vienna li 1871 7 bre 1833... Vi prevengo che il Signor Cinte Marino de Bona mi ha scritto in*

vidi se da je zbog Bunićeva oduljivanja isplate tog duga izgubio povjerenje u dubrovačku vlastelju, koja nastojale s njim poduzimati poslove. Umro je u Trevisu 24. kolovoza 1823, posjedujući još uvijek znatan imetak kojim je pomagao rodbinu.²² On je zanimljiv primjer stjecanja imetka orebičkih kapetana, ali još nerazjašnjen, kao mnoga, bogatstva i stečevine imetka naših pomoraca od 16. do 19. stoljeća.

Stekavši imovinu, boraveći često a i oženivši na Orebićima Terezu, kćer kapetana Mata Fiskovića i Frane Bizar 1828. godine, Kristo Jerković se preseli iz obiteljske kuće u selu udaljenom od mora, već spomenutom Žukovcu i 1836. godine odlučio kupiti kuću uz orebičku obalu, i to nekadašnji ljetnikovac moćne dubrovačke vlastele Sorškočevića, koji u to doba pripadaše već spomenutom književniku Ivanu Bizaru. Kad je Bizar umro, Jerković se obrati u namjeri da tu kuću kupi poznatom Rafu Androviću u listopadu te godine²³ i ostvari svoju namjeru, živjeti u središtu orebičke općine uz more i u blizini rodbine svoje supruge, obitelji Šunja i Fiskovića. Kupljenu kuću sasvim obnovi i proširi, zadržavši renesansne okvire prozora. Uredi prilaz, vrt i dvorište s odrinom na vitkim stupovima i sjedalom uz pročelje, a vrh zabata krovnih prozora istakne u neobaroknoj voluti znamen svog zanimanja, reljefno sidro u lovor vijencu.²⁴ Pročelje jednokatnice uzdignutog stubišta, terasasti visoki vrt nad obalnom općinskom cestom, stražnji vrt s udaljenim štalama, bunari, prostrane sobe i podrumi odavahu bogatstvo, ali i ukus vlasnika ponosnog svojim domom. Unutrašnjost ispunio suvremenim namještajem, velikim i pozlaćenim okvirom uokvirenim, francuskim litografijama romantičnog sadržaja o Genovei i drugim pričama.²⁵ Porodiše mu se dvije kćeri koje se udadu za pomorske kapetane iz rodbinskog kruga i sin koji je imao pojačati naslijeđeno imanje. Ali mu jedinac umre, a doskora se i on razboli i uzalud pokuša da ga izliječe onda poznati padovanski liječnici. Umre u Padovi i zadarski "Narodni list" 12. srpnja 1873. objavi mu smrt na uvodnom mjestu, istaknuvši da bijaše "iskreni narodnjak, u vele teško doba nije se dao okaljati ni na prijetnje ni na laskanja: vijeran svome narodu sve do greba", a spomenuvši uz ostalo da bijaše član utemeljitelj i iskreni podupiratelj "Narodnog lista".²⁶ Riječi "prijetnje i

data 31 gen. a.c. assai moderamente. Io li diedi risposta facendoli una proposizione a pagarli li 200 f.ni in tre rate, ognuna a sei mesi di tempo pregandolo d'insimare a sua Madre questa mia risoluzione. Riguardo li f.ni 80 di Vienna che io diedi a suo figlio, egli mi risponde non avere finora alcuna cognizione di questo debito, ma bensì m'assicura di informarsi scrivendo a detto suo figlio. Similmente gli feci menzine dei f.ni 10 di Convenzione consegnati a suo fratello prima di la di lui partenza da Vienna. vostro af. compare. Niccolo Merceovich. Oba pisma je prepisao službeno, ovjerio pečatom i potpisao činovnik suda Grubišić. AFO.

22 ...Nicolo Merceovich nativo di Sabioncello, fini da vivere ab intestato a Treviso il 24 Agosto 1823 lasciando dopo di se una cospicua facolta, d'suoi eredi sono in parte i suoi fratelli ed in parte i discedenti di questi... Sabioncello 24 Aprile 1833. L'Imp. Reg. Pretore. Potočnak. AFO.

23 C. Fisković, Ivo Bizar i likovne umjetnosti, Anali Zavoda za povijesne znanosti Istraživalačkog centra JAZU u Dubrovniku XVII Dubrovnik 1979. str. 294.

24 C. Fisković, o.c. (1), str.8.

25 U Orebićkim kućama središnja soba, koja je obično služila za primanje gostiju, bijaše ukrašena sa četiri ili šest litografija povijesnih prizora, francuskih ili italijanskih izdanja 19. st. ili pak na staklu naslikanih biblijskih prizora npr. u kući Semunovića u Žukovcu i Joza Fiskovića na Orebićima.

26 U Padovi, na 22. sad minologa lipnja na jednu pred podne, nemila smrt ugrabi rodnomu svomu mjestu jednu od svojih dika: a to je naš stari poznanik i narodni zastupnik Krsto Jerković, pomorski kapetan i brodovlasnik, u svojoj 65. godini. Zadnji potomak jedne od najstarijih i najodličnijih porodica u Orebiću, ostavlja nakon sebe, u neutješivoj žalosti dvie kćeri Mariju i Filu: udata je prva za Matiju, druga za Antuna Fiskovića, oba odlična pomorska kapetana. Pokojni kršćanin u duši nedavno pretrpi najtežu koja otčinsko srce može kušati, kad mu smrt pokosi jedinca Antuna jurve dorašla da izmieni oca u kapetanstvu. Sa dobro poznate postojanosti i poštenja, Pelješko-Korčulanski kotar izabra ga za

laskanja", kojima je Jerković odolijevao i nije se dao zavesti i odnaroditi se, jasno se odnose na autonomaše, talijanaše, koji onda nastojahu pridobiti ga da pristane, kao i mnoge imućnije Hrvate, za svoja protunarodnu rabotu u Dalmaciji.

Već u veljači 1856. braća Kristo i Frano Jerković prodaše jedan dio imanja i kuću u Žukovcu pomorskom kapetanu Šimunu Luketi, koji joj pokuša vratiti prijašnji ugođa. Također je i kuća na Orebićima, poslije izumrća prvih nasljednika, prodana. Nestanak pelješkog brodarstva i kolona koji obrađivahu zemlju veleposjednika u SHS kraljevini nametnuše joj ulogu, turističku. Bogoslovija iz Sremskih Karlovaca, a zatim Poljoprivredno dobro Tamiš iz Pančeva kupe je za svoja ljetovališta. Reljefni znak vrh kuće, sidro, zamjeni pravoslavni križ, a zatim u socijalističkoj Jugoslaviji i taj nesta.

Namještaj je u unutrašnjosti raznesen i tek kod dalekih nasljednika drugog prezimena ostaše kanape i francuske litografije. Pa ipak, na nad vratniku vrata konobe još je reljefni grob Sorkočevića iz 15. stoljeća, vitki stupovi iz prve polovice 19. stoljeća u dvorištu i pročelje kuće koji podsjećaju još na narodnjaka Krista Jerkovića, koji je svojim nasljednicima Fiskovićima, kad već njegov rod izumre, ostavio ljubav prema domovini, ostvarenu u svojoj težnji, ujedinjenju Dalmacije s Hrvatskom.²⁷

Već sam Kristov otac Ivan Jerković, kao spretni pomorac i brodovlasnik koji je posjedovao i uzdržavao svoje nasljedstvo, a i stjecao imovinu u nemirnim vremenima Napoleonskih ratova i pada svoje Dubrovačke Republike na prijelazu iz 18. u 19. stoljeće, može poslužiti kao primjer snalaženja naših pomoraca u tim teškim prilikama. Nema bar dosad mnogo pouzdanih vijesti kojima bismo prikazali njegovo životno snalaženje na izloženom zbivanju Sredozemlja, ali iz popisa njegove imovine, sastavljenog nekoliko mjeseci nakon njegove smrti, može se bar djelomično dobiti uvid kako je ta mogla uvjetovati način življenja, kulturu njegova stanovanja, odijevanja i zanimanja. Budući da te u mnogočemu bijahu slične ostalim orebičkim pomorcima, taj nam popis mnogim pojedinostima i sitnim stvarima potrebnim svakidašnjem životu i običajima, koje se inače čine suhoparno nabranje sitnica, može otkriti njihov krug, njihov domet i život onog vremena uspona orebičkog pomorstva.

Nažalost, taj popis nije u cjelini sačuvan, pa sam stoga smatrao objaviti bar onaj dio koji ima kulturno povijesnu vrijednost. Sačuvalo mu se ipak 18 potpuno ispisanih i koncem povezanih listova, kojima je na svakom arku tiskan državni austrijski grb, dvoglavni orao u grafičkom okviru s oznakom 4 guldena. Pisani su na onda službenom jeziku i sadrže točne popise nepokretnina i pokretnina, koje je sastavio po sudbenoj odredbi i ispisao u prosincu 1834. službeni pisar Giacomo Bevilaqua, nakon smrti Ivana Jerkovića 3. srpnja 1834. u Žukovcu, selu orebičkog sudbenog okruga, pred svjedocima, rodbinom pokojnika i dvojicom

svog zastupnika na prvom saboru dalmatinskome. Iskreni narodnjak, u vele teško doba nije se dao ukaljati ni na prietnje, ni na laskanja: vjeran svome narodu sve do groba. Ali jao nesreće! Tuđinska je zemlja njegovo mrtvo tielo primila. Narodni sinovi, iz srca uzdahnite na smrti milog pokojnika. Mi suzu kajalicu naosob posvećujemo članu utemeljitelju i iskrenu podupiratelju Narodnog lista. Krsto prijatelju Bog ti liepu dušu pomilovao, a narod ti poštenu uspomenu do kasnih unuka slavio. Narodni list XII br. 56. U Zadru, 12. srpnja 1873.

27 Jerkovićev zet, pomorski kapetan Antun Vicković Fisković isticao se u narodnjastvu. Godine 1882. pri fotografiranju članova orebičke "Sloge" razvio je u rukama "Narodni list" kao dokaz svog rodoljublja. To je bilo inače uobičajeno u 19. stoljeću, slikati se glasilom svoje stranke. Zbog svoga političkog isticanja, krajem 19. stoljeća, izgnan je iz Rusije, pod zabludom vlasti da je nihilist; St. I N. Vekarić o.c. (8), str. 139; V. Ivančević, O pelješkim pomorcima iz roda Fiskovića u 18. i u početku 19. stoljeća. Tabla N. Vekarića, str. 268. Anali historijskog odjela Centra za znanstveni rad JAZU u Dubrovniku XV - XVI. Dubrovnik 1978. str. 288, N. Vekarić, Geneološka tabla obitelji Fisković. I. Sunj, Dnevnik, rukopis u N. Vekarića, Dubrovnik.

vještaka. Oznake nekih zlatnih predmeta odredio je korčulanski zlatar Josip Kalodera, a neke zidarske radove procijenio orebički zidar Ignacije Vita. Neke računске bilježnice i pisma s računima zapečatio je sudbeni pisar Josip Grubišić Makaranin, već spomenuti pristaša Ilirskog pokreta. Tim procjenama i jamstvom ondašnjih državnih službenika i stručnjaka popis je zajamčen uz opaske prisutne pokojnikove rodbine. Da je slučajno popis čitav sačuvan, bilo bi uputno objaviti ga u cjelini, da pregled ove obiteljske imovine bude očit, ali iz ovako krnjeg smatrao sam, kao što rekoh, navesti osobito pokretnine, čiji mi se nabavak, potrebit za snabdjevanje, stanovanje i odijevanje, činio donekle dovoljan da se prikaže kulturna razina orebičkog pomorca prvih desetljeća 19. stoljeća. To je i cilj ovog priloga, jer je o tome u našem pisanju o prošlosti hrvatskog pomorstva malo pisano.

U Jerkovićevoj kući, dakle, prema popisu navedeno je bezbroj raznolikih kućanskih predmeta. Nažalost, pri tome nisu označene sobe ni prostorije u kojima su viđeni, što bi nam pomoglo predočiti smještaj njihov u prostor i oblikovanje ambjentalnih cjelina, soba za goste, spavaona itd. i tako pokazalo vlasnikov smisao za uređenje pojedinih prostora i mjesto upotrebe nekih predmeta. Ali nisam ih u prijevodu i nabranjanju okupljao u skupine, iako se sličnošću, oblikom i namjenom podudaraju, već radi vjernijeg prikaza iznio onim redom kojim je to učinio sastavljač popisa, jer je on time možda želio označiti njihovu različnost ili pak sličnu upotrebu. Jerkovićeve kuća se ne ističe među onim kapetanskim i brodovlasničkim, koje bijahu sagrađene na samom podnožju brda Pelisca, na blagoj padini udaljenoj od mora vjerojatno krajem 18. stoljeća. Kao i starije, sagrađena je nad poljem i obrađivanim zemljištem radi uštede plodnog zemljišta, ali ne na istaknutom mjestu da ne bude uočljiva gusarima. Vjerojatno je taj položaj bio nametnut od dubrovačke vlastele koja ga potiče, ukoliko to nije odlučila obnova i slijed starih nekadašnjih naselja.

Jerkovićeve kuća je kamena jednokatnica jer, iako je imala dva drvena kata, ipak je samo donji imao sobe i služio stanovanju, a gornji bio potkrovlje. Nalazila se u sklopu sela, tako da joj sa istoka bijaše kuća Pomenića, sa zapada zemljište vlastele Gradića, koje im je još pripadalo i nakon pada Dubrovačke Republike. Sa njene sjeverne stražnje strane već počinjaše padina brda, a s južne pročeljne strane bijaše put.

Vratnice ulaza kućnog prizemlja popločanog kamenim pločama bijahu izdjelane u jelovini, a obložene arišom. Te vanjske i unutrašnje vratnice kućnih vrata, jednako kao i ostale prizemnih soba i kamenog stepeništa prvog poda bijahu bojadisane olovom, vjerojatno plavkastom bojom, uobičajenom za drveni namještaj u 18. stoljeću, koja se još sreće u kućama dubrovačkoga područja. Pod prvoga kata bijaše sastavljen od dasaka poduprt poprečnim gredama. Sa njega se ulazilo u pobočne sobe i u potkrovlje. Prozori imahu kapke. Uz zapadnu sobu prostirala se terasa pod krovom. Uz kućni ulaz bijahu kameni pločnik i stepenice. Dvorište bijaše zasjenjeno odrinom na kamenim stupovima, a uz kuću u dvorištu bunar i ručni mlin za pravljenje ulja, očito svi klesani u susjednim korčulanskim kamenolomima, kao i svi pragovi, stepenice, zidni vijenci i okviri prozora kuće kasnorenesansne obrade. Uz kuću je bila kuhinja kamenom popločanog tla, ali djelomično i pokritog drvom. Uz nju bijahu dvije košare za domaće životinje pokrivene djelomično kupama i pločama. U njima su u vrijeme zapisnika bili samo magarac i dvije ovce. Očito je da se obitelj nije bavila stočarstvom; ovce je opskrbljivahu vunom i mlijekom, a magarac služio za prijenos stvari i jahanje. Perad nije zavedena u popisu.

Tim je uglavnom zaokružen građevni sklop kuće sred vrtova omeđenih kamenim međama na stepenastom, strmom zemljištu, ali ipak pristupačnom i podesnom za život u zaselku, a u dodiru s okolicom, susjednim selima i vlasnikovim imanjem s kojim ga spajahu putevi.

Članovi obitelji Jerkovića življahu skupa, ali je svaki imao svoje stvari pa su u popisu one koje pripadahu pokojnom Ivanu, Kristu njegovom sinu, Kristovoj sestri i Ivanovu bratu Jozu odjeljen, ali su i one koje služahu svima. Popisane su skrinje bojadisane zeleno, stolić iz jelovine bojadisan uljenom svijetloplavom bojom, uobičajenom u rokoko slogu 18. stoljeća, veliki stol iz orahovine i bojadisan bandoal iz jelovine.

Kao zidni ukras navedene su dvije slike različitih brodova, česte kao spomen na putovanja a i ponos vlasnika, obje u jednostavnom, vjerojatno neoklasičnom okviru pod staklom, kakve posjedovahu mnoge kuće. Zanimljive su kao svjetovni profani motiv čak četiri slike žena, a izrazite za postnapoleonsko i Nelsonovo doba i dvije slike, vjerojatno pomorskih bitaka, uokvirene i ostakljene, možda pomorskih englesko-francuskih, jer su neke sačuvane još u kućama u Orebićima. Zatim su u popisu: dno ili podnos kreveta od pet dasaka za posteljinu, dva stalka, svi iz jelovine, stari veliki i mjedeni dalekozor i mali obložen ljepenkom, također mjedeni, očito oba brodska, mjedena pegla, šest već onda starinskih sjedalica u orahovini pokrivenih pamučnom tkaninom različitih boja i drugih osam starinskih sjedalica iz orahovine, komada dobro sačuvana obložena finim tankim drvom, malo zrcalo pozlaćena okvira, dva zrcala zvana "lumiere" pozlaćena okvira, veliki ormar u jelovini bojadisan uljenom bojom, veliki kovčeg obložen kožom i učvršćen željezom, maleni zidni sat, kanapa iz orahovine obložena pamučnom tkaninom, dvije sjedalice iz orahovine s jastucima od pamučne tkanine.

Slika Gospe u okviru pod staklom, tri stare sjedalice iz orahovine, malo zrcalo u laštećem okviru, osam drvenih starih sjedalica, stol iz orahovine, četiri stare slike svetaca, dva trošna vunena prostirača, mjedena svjetiljka, veliki sanduk od borovine za spremanje hrane, stolić od borovine bojadisan plavo, tri slike svetaca, ručni mlin za pšenicu, stari sanduk iz orahovine, podnos kreveta i vuneni madrac.

Pokuštvo i rublje iz kuće, za koje se utvrdilo da je vlasnost Krista Jerkovića, sastojalo se od ovih predmeta: deset sjedalica snabdjevenih slamom, tri kovčega obložena željezom, veliki, manji i najmanji poslužavnik, kolijevka od laštećeg drva, veliko zrcalo drvenog nezalašćenog okvira, čak šest slika s likovima žena u okvirima pod staklom, veliki i mali mjedeni dalekozor. Stvari Jozu Jerkovića bile su slika brigantina "Nadvojvoda Stjepan" u okviru i pod staklom, slika dvaju drugih brigantina s okvirom pod staklom i model brigantina. Popisane su i podijeljene po odluci koju potpisaše G. Bevilaqua, Kristo i Jozo Jerković, vještak Ivan Dediol i Ivan Marić.

U popisu nastavljenom 2. prosinca su navedena odijela i rublje, platnene već upotrijebljene košulje, dvoje gaćice, jedne platnene, druge od dimita, troje suknjenih tamnomodrih hlača, dvoje fine i treće proste, suknene te one maslinaste boje, crne suknene i obične, njihov par iz crnog satena i devet pari od esfata, maja iz čiste vune, deset raznobojnih rubaca za vrat, deset upotrijebljenih pamučnih prsluka, tri modre pamučne velade (svečana muška fraka) od kojih dvije nove i jedna stara; dva ogrtača od modrog sukna već upotrebljavana; velada od crnog finog sukna, dlakava jaketica kestenjaste boje; jaketica od modrog finog sukna i druga iz crnog finog sukna zvanog kazimir, četiri barokna, zvani tako po berkanu, tkanini od kozje dlake, već upotrijebljeni, vuneni krevetni pokrivač; dvije suknene krevetske plahte i nekoliko lakata debelog sukna i bijele raše.

U odjeći koja pripadaše Frani Jerković, kćeri Ivanovoj, koja je bila i sudionik jedrenjaka,²⁸

²⁸ St. Vekarić, o.c. (5) str. 94. Frane je bila suvlasnik "Arciduca Stefano". Josip je putovao 1830.g. u Mostar i tražio od općine "per otēnere il permesso di portarsi a Mostar di Bossina...". Bilo bi zanimljivo doznati da li je tada imao trgovačkih poslova i veza, ali to se iz općinskog spisa br. 228 od 25. II. 1830. ne može doznati.

su dvadesetčetiri ženske košulje, kratke pamučne, skrojene po pelješkom običaju, upotrebljavane, devetnaest suknji iz bijelog pamuka, dvije bojane, sedam sukanja uobičajenih na Pelješcu, tri para muških čarapa pamučnih, dva ručnika, jedan platneni, drugi sukneni, krevetna fina suknena plahta, deset postava krevetnih jastuka, finih, šest od lanenog platna, a četiri pamučne, tri ručnika od finog pamuka, lakat skrletne čoje, lakat žute i lakat crvene obične, izrezani komad vunice olovne boje za par muških hlača, komad crvene čoje, pet lakata raše, trideset i pet raznobojnih rubaca za leđa, dvadeset i šest koreta raznobojnog kambrika, suknja od crvene raše i druga pamučna, trideset šest pari pamučnih ženskih čarapa.²⁹

Nakon te bogate ženske narodne nošnje, popisane su stvari Krista Jerkovića: dva krevetna pokrivača iz bijelog pamuka; šest krevetnih plahti iz finog pamuka, takozvano "oko" podstavljenog krevetnog pokrivača, izrezani komad modrog platna od šest lakata, dva podstavljenog krevetna pokrivača, modri sukneni ogrtač, i jedan stari od rašice, dvije stare velade, modra i druga od crnog sukna, hlače iz rigatina olovne boje, sukneni modri rabljeni ogrtač, stara velada od crnog sukna i druga od modrog sukna, velada i hlače od finog crnog sukna, pet prsluka iz raznobojnog "cenchina", dvadesetčetiri košulje od lanenog i pamučnog platna; četiri bijela rupca; šest pari gaćica iz dimidoa, upotrebljavanih, dvanaest pari čarapica pamučnih, tri rabljena crna suknena prsluka, izrezak od pet lakata bijele vunice i dvije male krevetne plahte.

Jozu Jerkoviću pripadaju četiri platnene muške hlače, dva para platnenih gaćica, dvoje ljetne hlače i par modrih suknenih, crni svileni prsluk, tri para pamučnih i par vunjenih čarapica, te ogrtač od modrog sukna.

Namještaj i stolni pribor se sastojao od dva stolnjaka s dvanaest upotrebljenih ubrusa, novi stolnjak s petnaest finih ubručića, tuce tanjura, tuce šalica za kavu, osamnest čašica za likere, četiri staklenke za ulje, poslužavnik, trideset tamnih staklenki, a posebno velike četiri tamne i četiri svijetle, šest damižana, dva zemljana vrča, mjedena šećernica, šesnaest majoličnih tanjura, tri takva velika, dvije marsiljske žare³⁰, koje je Kristo Fisković tražio kao svoju vlasnost, valjda ih bijaše posudio Jozu.

U kuhinjsko posude ubrojeno je pet visećih bakrenih tezulja koje obuhvaćaju težinu od 18 krupnih libra, bakreni kotao koji obuhvaća 80 krupnih libra, pet bakrenih vjedara koji obuhvaćaju težinu od 24 krupne libre, željezni tronog kotla, viseća bakrena vaga od 14 teških libra i bakreno malo ognjište.³¹

U konobi je popisano: pet bačava sadržine 10 barila, osim jedne koja sadrži 23 barila, dvije kade (tinazi) svaka od 30 barila, dva kabla, tri bačve svaka po prilici 9 barila, bačva od 23 barila, dvije, od kojih svaka po 15 barila, tri zemljane žare, dvije kamenice za ulje, sadržine svaka pola barila i treća po prilici 2,5 barila, čabar (bigunac) i stotinjak olovnih libra. Tu je bila sklonjena i opruga starog kanapea, koja uostalom pokazuje da je u kući ranije bilo otmjenijih komada namještaja.

Popisana je i srebrenina i ostale dragocjenosti: džepni sat kojemu su lanac i poklopac

29 Žensku nošnju, nakit i nazive odjeće i predmeta usporedi C. Fisković. Orebička narodna nošnja. Pelješki zbornik I, 1976. str. 227-269.

30 U obitelji M. Župe i V. Pilkovića u Orebićima su tri velike zemljane žare za ulje s utisnutim imenom tvornice: J.N. BRUN MARSEILLE Očito je, dakle da ih pomorci donášahu iz francuske luke. Obje su bile za konobu jer bi za stol bile prevelike.

31 Sliku stare orebičke kuhinje vidi: I. Fisković, Kulturno umjetnička prošlost Pelješkog kanala, Split 1972. sl. 46. Pisac piše o tipovima kuća i naselja u Orebičkoj općini.

zlatni, a unutrašnji oklop mjeden, zlatni prsten i drugi s draguljem. Popisan je i zavještaj kćeri Frane i to; ogrlica zlatnih peružina s križem okićenim biserom, zlatna kolajna zvana kordun, par ženskih zlatnih naušnica, dvije igle pribadače iz pozlaćena srebra uobičajene u narodnoj nošnji, zlatni vjenčani prsten i kolajna s četrdeset i dva koraljna zrna, uobičajeni ukras Orebičanki u nošnji 19. stoljeća.

U popis je uvedeno i šest potpuno srebrnih žlica i viljuški s inicijalima Ivana Jerkovića, tri srebrne viljuške i žlice bez oznake, viljuška potpuno srebrna bez oznake težine unču i pol, pet srebrnih žlica s inicijalima G. P., žlica i viljuška potpuno srebrne s inicijalima I. C., dvije viljuške potpuno srebrne s inicijalima G. B., žlica i viljuška potpuno srebrne s inicijalima I. M., velika srebrna žlica s inicijalima I. A., tri žlice za kavu srebrne bez oznake, žlica za kavu srebrna s inicijalima A. B. Popisivač je zlatar Josip Kalodera. Frana je izjavila pri tom popisu prsten s malim dijamantom koji je izgubila. Sve, taj srebrni pribor, kao i prsten s dragim kamenom, pokazuju kako su kuće pomoraca i u najmanjim selima bile dobro snabdjevene raskošnim i skupocjenim predmetima.

U opskrbi kuće su navedeni barilo običnog vina, barilo običnog ulja, tri barila crnog "pečenog" vina, barilo i 1/4 "pečenog" vina bijelog, dva barila rakije, 230 libre otprilike govedeg mesa posoljenog, vlasnosti Krista Jerkovića, nova bačva i mali vinski tjesak.

Popisano je i oružje: dvije karabinke, dvije pištole željeznih cijevi i tri lovačke puške. To potpisaše G. Bevilacqua, K. Jerković i vještak Ivan Dediol, Orebičanin vjerojatno iz Kućišta.

U popisu su i obveznice date Jerkovićima. Prva je iz Korčule 12. prosinca 1827. Ivana i Jerolima Verzoti, koji su za jamstvo od posuđenih tristo fjorina položilo slijedeće: nož obložen srebrom i opremljen lančićem, srebrni cvijet, cjevčicu za pletenje čarapa, četiri srebrne žlice, srebrnu medalju, srebrni štapić, srebrno zvonce, kolajnicu i dva ukrasa (torstulle) koraljna i jedan koštani, srebrnu britvicu s lančićem, dva para srebrnih kopča pojasića, kolajnu peružina, zlatnu ogrlicu zvanu "kordun", zlatni pečat koji visi o lančiću džepnog sata, dva zlatna prstena i zlatni križić.

Zatim su u popisu navedene obveznice drugih Jerkovićevih dužnika. Obveznica Petra Bičevića³², 9 rujna 1832. za 250 fjorina, za koju su položeni slijedeći predmeti:

Devet prstena i dvije ukrasne prsne kopče, dva zrna peružina, četiri srebrne igle za kosu, šest srebrnih žličica za kavu, zlatni okrugli okvir za portret, srebrni sat, zlatni lanac sata na kojemu vise dva pečata i dva zlatna vjenčana prstena, zlatni "kordun" s dvije zlatne medalje, kolajna zlatnih peružina s križem i još jedna, također zlatna.

Obveznica Vicka Dimitri 12. lipnja 1816. za 200 kolonata, u kojoj su za jamstvo popisane ostavljene slijedeće srebrne dragocjenosti: poslužavnik, srebrna tintarica sa pet dijelova, jedna tzv. kanjol (cjevčica za pletenje čarapa), tri čitava pribora u kojemu su samo ručke viljuški srebrne, nekoliko nizova bisera, srebrni cvijet iskićen dragim kamenjem, zlatni "kordon", dva prstena s dragim kamenom, šest pari naušnica, dva prstena i tri zrna peružine. Srebrni su zdjelica, oplata škarica, ključ, dvije britvice, ručka noža, oplata britvice, dva para kopči pojasa, zvonce, kipić, kutijica i jedna u obliku srca u kojima su moći svetaca, koju su na kolajnama o vratu nosile djevojke. Bio je to rad dubrovačkih zlatara, koji se sačuvala u nekim obiteljima.

Obveznica Joza Đivovića 15. studenog 1817. na 59. kolonata, kao jamstvo spomenutog duga. Položeni su slijedeći zlatni predmeti: kordon s medaljonom, veliki novac Mletačke Re-

32 Vjerojatno pomorski kapetan. S. i N. Vekarić o. c. (8), str. 90.

publike, kolajna peružina, koju skoro redovito imaju pelješke i druge žene.

Obveznica iz Korčule 26. kolovoza 1827. Antuna Boschi i sinova za 300 fjorina, NB. na račun Domenika Zovetti iz Korčule za dug fjorina 300, o čemu ne postoji pismena potvrda. Položeni su slijedeći vrijednosni predmeti, svi zlatni: osam pari naušnica, križić, naušnica s biserima, medalja s biserjem i visećim križićem, kolajna zvana kordun sa svijetom i biserima i slična s medaljom i križićem te devet prstena.

Na račun udovice Vrbice za 12 kolonata (24.36 fjorina) položeni su kolajna peružina i dva zlatna prstena.

Na račun Nikole Andričevića za dug od 28 talira u pohrani su dva prstena sa žutim kamenom.

Na račun Ivana Verzotti za dug od dvadeset cekina su položeni dva zlatna korduna, a na račun Marije Balda Dinarić par zlatnih naušnica.

U popisu različitog novca su popisani cekini, dupie portugalske i španjolske, različitih dužnika. Tu su obaveze, ugovori i računске bilježnice.

Opsežan je i popis zemljišta, polja, vinograda i maslinika s točnom oznakom predjela i susjeda od Žukovca do Lovišta, zemalja datih na obrađivanje drugima.

Jerkovićevo imanje se prostiraše na različitim česticama od zapadnog rta poluotoka Pelješca, Lovišta do Zamošća pred Žukovcem i visokog Lampalovog sela nad franjevačkom crkvom. Označene su mu površine, raslinje i obrade u ovom popisu, kao i smještaj i položaj s graničenjem svih susjednih vlasnika, spomenutih poimenice. Tu su obrađeni vinogradi, na jednom je 2508 mladih, na drugomu 200 starih vinovih loza. Uz njih su maslinici sa šezdesetak starih i mladih maslina. K tome, na jednom zemljištu ih je dvadeset dvije, na drugom dvadeset pet. Spomenuti su i rijetki rogači, bajami, šipci, murve, oskоруše, kajsije i druge voćke, a najviše smokve kojih je bilo više od dvadeset, dok su samo tri naranče. Tu su i mladi čempresi, hrast, oleandri i lovor. Pri spominjanju maslina i smokava nazire se da su ta stabla zasađena u redovima i skupinama, čempresi i naranče da rastu kao i hrast pred kućom. Pored toga ima i mnogo neobrađenih zemljišnih čestica, obraslih grmljem.

Pri spomenu zemljišta navode se toponimi Gomilje, Podgomilje, Pod terasom, Pipunov dolac, Pod gustirnom, Pod kućom, Vrtli pod kućom i Za kućice u Lovištima, što znači da je i taj dio bio već obrađivan. Pod crkvom Sv. Lovrinca spominje se Pod Lovrincom, a niže od franjevačke crkve Pod Gospom, gdje imahu šumu čempresa. Porotina i Blatine bijahu još u posjedu vlastele Gučetića. uz Kućista su Močilo i Zamošće i dalje "Na Perni", "Na straži" pod Bilopojem i Počelje uz selo, dok su Nacikalo i Kužin u Žukovcu, a pod Lampalom Lozice i Zakamenje.

Pored tih zemljišta, od kojih neka Jerkovićima obrađivahu stanovnici Žukovca i okolnih sela, njihova obitelj posjedovaše šest prizemnica koje obitavahu seljaci, osim dvije ruševne. Oni morahu raditi za taj najam kuće vlasniku pet dana besplatno godišnje i dati magarca drva prema ugovoru 27. kolovoza 1830., sklopljenom u orebičkoj preturi, koji je naveden u ovom popisu "Pelle indicate case li contadini sono individualmente tenuti verso il proprietario alla servitù di 5 giorni et alla corrisponsione d'uno sommaro legna all'anno come da Convenzione 27 agosto 1830. stipulato dinanzi l' I. R. Pretura." Jerković pored tih posjedovahu i dvije kuće s košarama za koje im težakinje iz obitelji Lampalo plaćahu godišnji najam. Sve obitelji, pa i one koje imahu kolonatske i susjedske odnose s Jerkovićima, a spomenute u ovom popisu, uglavnom su starosjedilačke, a neke još žive: Bradaš, Tomić, Raineri, Lampalo, Ivanišević, Prlenda, Kulišić i Pešut, koja je jedina bila talijanizirala privremeno ime u Pesciuti,

zatim Klinac, Kriletić, Đivanović, Marić i Juričević. Susjedna zemljišta uz Jerkovićeve imahu Lazarović, Vučetić, Indian, Buntilić, Mratinović. U šumi čempresa graničili su s Jerkovićima Gurići, a u Žukovcu Biskupska Menza iz Dubrovnika i Kovačevići, u Bilopaju redovnice i dominikanci, a u Kućištima Blago djelo (Opera pia), tada u najmu Aleksandra Giunio iz Korčule, i obitelj Tunjica. Sve te obitelji bijahu i pomorske i posjedovahu zemlju. Neke koje bijahu u kolonatskom odnosu s Jerkovićima imahu i vlastitu zemlju. Navedoh ih bar nekoliko da se vidi da su je i pomorci posjedovali, ali i obrađivali kao koloni, tada pa sve do sredine XX. stoljeća obradive čestice kamenog podnožja strme planine Pelisca, iako su skoro svi redovito plovili po moru i ulagali novac u jedrenjake i prijevoznu trgovinu.

Poput orebičkih pomorskih obitelji Lazarovića i Kerše, Jerković su kupili i posjedovali kuću i imanje u Dubrovniku, koje unajmljavahu iako ne bijaše prostrano kao one dvaju spomenutih rodova. Jednokatnica se nalazila u zapadnom predgrađu Busovini pod Kanalom (al borgo Pile Busovina sotto il canale dell'acquedotto) istočno od Ilijne glavice. Bila je duga 8,3 a široka 3,3 klaftera i imala četiri prozora. Uz nju je bio vrt s ulaznim dvoredom stabala, s vočkama, murvom, orahom i šipcima. Bijaše snabdjevena i cisternom. U blizini joj pripadaše i maslinik sa četrdeset maslina. Unajmljivana je i u ono doba držao je na najmu Niko Micić.

Jerkovićev jedrenjak, brigantin "Arciduca Stefano", osim neuobičajene opreme za plovidbu i prijevoz tereta, bio je snabdjeven bačvama i oružjem, sa četiri potpuno opremljena topa, sedam pušaka i sedam trombuna, od kojih dva brončana i pet željeznih, topovskim prahom i četrdeset kugli.

Pored kuhinjskog posuda bilo je na njemu i raskošnijeg i udobnijeg namještaja, slamom prekritih stolica, i stolić sa sagom, fine majolike, staklenica, šest šalica za likere, šećernica, šest žlica, noževa i kositrenih viljuški.

Nažalost, popis se pri opisivanju jedrenjaka prekida, kraj mu nedostaje, pa stoga smatrah da ga je suvišno prepisati i objaviti u izvornom obliku čitavog. Možda mu nedostaje još ponešto, npr. knjige, priručnici, portolani, zemljopisi i zemljovidne karte i plovidbene sprave, ali smatram da u nedostatku sličnih, još neobjavljenih popisa, i ovaj djelomični prijepis, bar sa kulturno povijesnog gledišta može biti prilog poznavanju imovine peljeških, odnosno orebičkih pomorskih, kapetanskih i brodovlasničkih rodova koji se istakoše u prošlosti hrvatskog pomorstva i doprinašahu našoj kulturi na Jadranu.

Inventario Giudiziale della facoltà mobile ed immobile, che in esecuzione al pretoriale N° 1038 del 15. 9 bre p.d. venne formato in seguito alla morte di Giovanni Jerkovich accaduta il 3. Luglio 1834 nel Villaggio d'Orebich Distretto Pretorile di Sabioncello.

Actum Zucovaz il 1. ^o Dicembre 1834.

Presenti

Giacomo Bevilaqua I.R. Scritt. Pretorile Commissario delegato.

Suppellettili e biancheria di casa. una cassa di legno dolce colorita color verde scuro ad olio ... Prezzo di Stima ... 4 fiorini

un Tavolino d' abete colorido ad olio color celeste chiaro ...2

un tavolo grande di legno di noce ...8

un bandoval di legno d' abete colorido e noghera scura ...3

Due quadri rappresenandi diversi bastimenti con vetro e cornice semplice ... 2.20

Quattro quadri rappresentanti Effigie di femine ...4

Due quadri rappresentanti due Battaglie con Vetro e cornice .. 2

Fondo da letto con 5 tavole e due cavallette, il tutto d'albeo ... 3

un canochiale d'ottone grande vecchio ... 2

un canochiale di cardon piccolo ... 40

un ferro di ottone per stirare ... 2

Sei sedie vecchie di noce con cuscini coperti di cotone di colori ... 8

Otto sedie vecchie di noce ...7

Un como di rimesso in buon stato ... 10

Un detto pur di rimesso in buon stato ... 6

Un specchio piccolo con cornice dorata ... 3

Due specchi cosidette Lumiere, con cornice dorata ... 1.20

Un armadio grande d'albeo colorido a olio ... 10

Un baule grande coperto di pelle e ferrado ... 7

Una cassa di noghera ... 3.30

Un piccolo Orologio da muro ... 2.30

Un canape di noce foderado di cotone ... 6

Due sedie di noce con cuscini di cotone ... 2.20

Summma ... 99.40

Un Immagine della Beata Vergine con Vetro e Cornice ... 1

Tre sedie di noce vecchie ... 2

Un piccolo specchio con cornice a lustro ... 1

Otto sedie di legno ordinario, vecchie ... 2.20

Una tavola di noce, vecchia ...	4
Quattro quadri vecchij rappresentanti Immagini di Santi ...	1
Due tapetti di lana sdrusciti ...	2.30
Una luce di ottone ...	2
Un cassone grande d'albeo per provizioni di casa ...	6
Un tavolino d'albeo colorido a celeste ...	1
Tre quadri vecchi rappresentandi Immagini di Santi ...	30
una manicca per grano ...	2
una cassa di noce vecchia ...	2
un baule piccolo vecchio coperto di pelle ...	1.40
una cassa d'abete ...	2
un fondo da letto ...	1
un Materasso con lana ...	3
<hr/>	
totale ...	134.40

Suppellettili e biancheria di casa che da altri ne viene reclamata la proprieta cioè da Cristoforo Jercovich.

Dieci sedie impagliate ...	10
Un baule ferado ...	5
un detto più piccolo pur ferrado ...	3
un detto più grande ferrado ...	8
una Guantiera ...	1
una culla di noce a lustro ...	6
uno specchio grande con cornice a lustro ...	4
Sei quadri rappresentanti effigge di femine con ventre a cornice ...	6
un canochiale grande di ottone ...	15
un detto piccolo pure d'ottone ...	3

Da Giuseppe Jercovich

Un quadro rappresentante l'effigie del Brigant. Arciduca Steffano con vetro e cornice ...	3
Un detto rappresentante altri due brigantini con vetro e cornice come da sentenza arbitra mandate un Modelo d'un Brigantino ...	3

Giuseppe Jercovich

Giovanni Dediol Perido

Giovanni Marich perito

Continuarono del 2 Dicembre Report fiorini 207.40

III

Abiti e biancheria della persona.

Camisie G. tela usada ...f. 14

Mutande due l'una di tela, l'altra di dimido ... 2

Calzoni 3 di panno turchino fini, il terzo ordinario ... 13

Calzoni uno di panno colore ulivo ... 5

Calzoni 1. di panno nero ordinario ... 3

un paio calzoni di satin nero ... 3

Quaro paja calzoni d'estate ... 12

Cinque paja calzoni pure d'Estate ... 8

una maglia di lana bianca ... 1

Dieci fazoletti da collo di colore 3.20

Dieci gilet di cotone usati ... 11.30

Tre velade di panno blu, due nuove ed una vecchia ... 38

Due soprabiti di panno blu usati ... 33

una velda di panno nero fino ... 20

una giachetta di pellone color castagno ... 10

una giachetta di panno blu fino ... 10

una giachetta di casimiro nero ... 6

Quatro barcani usati ... 8

una felsada di lana ... 3

Due linzuoli usati di cotone ... 2.30

alquante braccia di rassa bianca 2

Effetti appartamenti a Francesca Jercovich.

Camicie 24. da donna corte, all'uso di Sabioncello di cotone usate ... 12

N 19. cotole di cotone bianco 21

Due dette di colore ... 3

Sette gonelle all'uso sabioncellino ... 35

tre paja calzi di cotone del uomo ... 3

Due asciugamani l'uno di tela, l'altro di cotone ... 1.30

Un lenzuolo da cotone fino ... 1.30

285.20

469-

Dieci fodere per cuscini da letto, sei di tela di lino e 4 di cotone 4.30

Tre asciugamani di cotone fino ... 1.30

un bracio panno scarlato 2.30

un bracio panno giallo ... 2

un bracio panno rosso ordinario ... 1.20

un taglio di lanetta color piombo per un paio calzoni da uomo ... 1.30

un taglio panno rosso ... 1.30

braccia 5. di rascia ... 3

Fazoletti 35 di colore da spalle ... 17.30

N 9. Gonelle all'uso Sabioncellino con fornimenti di panno di colore ... 72

una gonella di Rascia nera ... 9

una gonella di cotone in pezza 2

Paja 36. Calze di Cottone da donna ... 23

Effetti di spettanza di Cristoforo Jercovich

Due coperte di cotone bianco da letto ... 24

Lenzuoli sei di cotone fino ... 10

un cosidetto occhio per coperta imbotita ... 1

un Taglio di dimita di 6. Braccia color Turchino ... 1.20

Due coperte imbotite ... 34

un soprabito di panno blu ... 4

un soprabito di Rassetta vecchio ... 1.20

una Velada blu, vecchia ... 4

una velada vecchia di panno nero ... 3

un pajo Calzoni di Rigadino color piombo ... 1

soprabito di panno color turchino usado ... 6

una Velada vecchia di panno nero ... 3

273.0

733.0

una velada vecchia di panno color turchino ... 4

una velada e calzone di panno nero fino ... 23

Cinque gile di cenchino di diversi colori ... 7

camicie 24 di tela e cotone ... 40
 Quattro fazzoletti bianchi ... 2.30
 Paja 6. mudande di dimidio usate ... 3
 Paja 12 calzette di cotone ... 6.30
 Tre gile di panno nero usati ... 3.30
 un taglio di cinque Braccia laneta bianca ... 1
 Due piccoli lanzuoli 2
     Di spettanza di Giuseppe Jercovich
 Quatro camicie da uomo di tela ... 4
 Due paja Mudande di tela 1.20
 Due calzoni di estate ... 4
 un pajo calzoni panno blu ... 2.30
 un gile di seta nero ... 40
 Tre paja calzette di cotone ... 1.40
 un pajo dette di lana ... 40
 un soprabito di panno blu ... 10

IV Suppellettili e utensili di tavola

Due tovagle con 12 tovagliolini usati ... 5
 una tovaglia con 15 tovagliolini fini ... 12
 una dozzina piati ... 1
 una dozzina chicare da caffè .. 1
 Bichieri 18. di Liquore ... 1

872.20

Quatro Bottiglie per olio ... 1
 una guantiera ... 1
 trenta Bottiglie nere ... 2.30
 Quatro Bozzoni grandi neri 1
 idem bianchi ... 40
 Sei Damigiane 1
 Due Fiaschi di terra ... 1
 una zucariera d'ottone ... 3
 Sedeci piati di Majolica ... 1.16
 Tre detti grandi ... 30
 Due giare di Marsiglia ... 5 le

quali vengono reclamati da Cristoforo Fiscovich di sua proprietà.

V Utensili di Cucina

Cinque pendole di rame del peso complessivo di libbre grosse 18 ... 6

Lambrico di rame del peso complessivo di libbre grosse 80 32

Cinque secchj di rame del peso complessivo di libbre grosse 24 ... 8

Trepiede di ferro di lambico ... 2

Una pendola di rame del peso di libbre grosse 14 ... 4.40

Uno fognocino di rame ... 2

VI Utensili di cantina

Cinque botti della tenuta ciascuna di 10

barilli circa ... 12

Una dette della tenuta di 23 barili ... 5.30

Due tinazi della tenuta ciascuna di 30 barilli ... 10

Due mastelli ... 2

976.26

Tre botti della tenuta ciascuna di circa 9 barili ... 14.35

Una detta della tenuta di 23 Barili ... 5.30

Due dette della tenuta ciascuna di 15 barili ... 9

Tre giare di terra ... 4

Due pille per olio della tenuta ciascuna di 1/2 Barili ... 2.30

Una detta della tenuta di circa 2 1/2 Barila ... 5

Un bigonzo ... 2

Libbre 100 circa di piombo ... 8.20

un susto di canapè vecchio ... 2

1029.21

G. Bevilaqua C. Jercovich

G. Jercovich

Giovanni Marich

Giovanni Dediol Perido

Continuazione del 3. X bre 1834.

VII. Argenteria ed effetti preziosi

Un orologio da tasca la di cui cassa e catena d'oro del peso complessivo di oncie valutado ... 36

Macchina del detto orologio valutata ... 16

Controcassa di ottone ... 30

Un anello con pietra di aspro estesa orizzontalmente legato in oro ... 5

Legato alla figlia Francesca

Una colonna detta Perugine d'oro con oro con croce appesavi lavorada con alquante perle di grana 16

del peso di oncie 3 ... 108

Un cordone d'oro del peso d'oncie

1 1/2 e carati 44 valutato ... 60

125451

Due orecchini da donna d'oro del peso di carati 41 valutati ... 10.15

Due spille da testa alla nazionale d'argento dorado del peso mezzo oncia ... 4

Una vera d'oro del peso di carati 13 ... 3.15

Una colana di corallo di grani 42. del peso di oncia 4 ... 48

Sei cucchiaj e sei forchette tutte d'argento colle iniziali G. J. del peso complessivo di oncie 21 valutati ... 42

Tre forchette e 4. cuchiaj tutti d'argento senza marche del peso d'oncie 17 3/4 valutati ... 35.30

Una forchetta tutta d'argento senza marche del peso di una oncia e mezza 5

Cinque cuchiaj d'argento colle iniziali G. P. del peso d'oncie 10 valutate ... 20

Un cuchiajo ed una forchetta tutta d'argento colle iniziali J. C. del peso oncie 15 ... 10

Due forchette tutte d'argento colle iniziali G. B. del peso d'oncie 5 1/4, 1/2 ... 10.45

Una cuchiajo ed una forchetta tutta d'argento colle iniziali I. M. del peso di oncie 5 ... 10

Un cuchiajo grande d'argento colle iniziali I. A. del peso di oncie 5 .. 10.

1463.36

Tre cuchiaj da caffè senza marca di argento del peso di oncie 1 1/2 ... 3

Un cuchiajo da caffè d'argento cole iniziali A. B. del peso di oncie 1/4 e 1/2 quattro ... 1.15

Giuseppe Calogera orefice

Dichiarò Francesca Jercovich d'aver perduto un anello con un piccolo diamante.

VIII

animali

un sommario ... 11

Due pecore ... 4

IX

Provisioni di casa

Barile 105. Barili di vino comune e valutato ... 195.20

Un Barile di olio comune ... 30

Tre Barili Vino Pezeno nero .. 18

Un B. le e 1/2 Vino Pezeno bianco ... 18

Due Barile di aquavita ... 10

Libre 230 circa carne di bue salada reclamata da Cristoforo Jercovich ... 13.25

una botta nuova in fascio ... 3

un torchio piccolo di vino ... 9

X arme.

Due cherubine ... 6

un fucil da caccia ... 4.30

due pistole con canna di ferro ... 5

un fucile da Caccia ... "

un detto pure da caccia "

1795.6

G. Bevilacqua

C. Jercovich

Giovanni Dediol perito

Continuazione del 4. X bre

Beni immobili XI

Casa domiciale a due piani sita in Zucovaz fra confini da levante casa Pomenich, da ponente proprieta Gradi, da borra monte, da mezzodi strada comunale e proprieta Jercovich.

Porta di ingresso di legno abete foderata di arise tinta a color piombo compresa la ferramenta ... 2

Nel'atrio della casa due porte di abete tinte a color piombo compreso la feramenta ... 3.40

I bell'atrio stesso altre due porte di abete tinte a color piombo compresa la ferramenta ... 1

Due porte che danno ingresso alla cucina, una nell'interno, l'altro, alla parte di strada, quest'ultima quassi nuova, l'altra struscita ... 2.40

Porta d'ingresso alla scala dal 1 piano ... 25

un pavè di tavole in cucina ... 1.70

Paviement del primo piano compreso tavole e travatura ... 9.44

Tre porte di stanza nel 1. piano ... 6

Scala di tavole che conduce al soffitto ... 1.10

Pavimento del 2. piano ... 9.20.

Porta di stanza in soffitto ... 1

Travatura del tetto 8.22

Cinque vetriate nel 1. piano ... 12.30

Cinque scuri di finestre nel 1. piano ... 3.20

1857.37

Due vetriate con scuri in soffitta ... 4

Lunghezza della casa piedi 40 alteza piedi 9. formano piedi quadrati 360

Muro dalla parte di lebich passa 14.10; parte da grego passa 13, larghezza piedi 21 fanno passa 7.14.

Frontespizio da ponente passa 3.14. in tutto passa 38.13 da calcolato a fiorini 6. il passo 213.

Fondo della casa dell'estesa di passa 20. a fiorini 1 il passo 20

Fondo dell'ingresso dell'estera di passa 13 a fiorini 1. il passo ...13.

Salecado della casa .... 50.

Salecada dell'ingresso compresi scalini ed altro ... 23.

Muro e collone del Pergolato ... 36.

Macina per olio di pietra .... 3.

Moneghini nell'ingresso dell'estesa di passa 8. a fiorini 3 .... 24.

Scala di pietra che porre al 1. piano .... 8.

Moneghini nel 1. piano ... 20

Moneghini in soffitto ... 6

Coppi e Belvedeve ... 63

Pozzo attiquo alla ccasa stessa 100.

Soffitta e terrazzo della camera a ponente ... 6.

Cuccina dalla parte di ponente attiqua a detta casa. Fondo dell'estesa di passa 15 ... 15.

Muro lungo passa 6. alto due in tutto passa 24. a fiorini 2. ... 48.

Forno ... 3

Coperto di plache ... 20

Salciato ... 15

Moneghino ... 2

2567.37

Ignazio Vita Muratore

Due stale o ssieno cosciare attaccate una all'altra attique casa dominicale in Zucovaz dell'estesa di passa quadrati 12 ... 3

Meggere e planche del coperto ... 27

confinano da ...

Altra cossiaa attiqua alla casa dominicale Jercovich in Zucovaz dell'estesa di passa quadrati 5 ... 1.40.

Coperto in parte a copi ed in parte a planche ... 15

Obligazioni Curzola 12 Xlre 1827 di Giovanni e Girolamo Verzoti per 300 fiorina 300- a garanzia dell'indicata obbligazione trovansi depositati li segventi effetti.

Un coltello con fodro guarnito d'argento e catenella, un fiore d'argento - una canetta per lavolare calze. Quattro cuchiarj d'argento, una medaglia di argento - un bastoncino d'argento - una campanella d'argento e una catenella e due torstulli di corallo; nonche uno d'oso, una cosi detta Britola d'argento con catinela - Due paja fibbie da Centurino d'argento una collana delle perugine - un cordone d'oro - un sigillo da orologio d'oro - Due anelli d'oro - una Croce d'oro -

Obligazione 9. 7bre 1832 di Pietro Bielich per 250. a garanzia dell'indicata obbligazione depositati i seguenti effetti:

Nove anelli e due puntappeti - Due grani di perusine - quatro spile da testa d'argento - Sei cuchiaj de caffè d'argento - uno cerchio d'oro per ritratto - un orologio d'argento - una catena d'oro da orologio con appesovi tre chiavi, due sigilli e due vere d'oro - un cordone d'oro con due Medaglie d'oro - una colona perugine d'oro con croce - una detta pure d'oro.

Obligazione Curzola 12. Giugno 1816. di Vicenzo Dimitri per colonati 200 ... 410 a garanzia dell'indicato obbligo trovansi depositati i seguenti effetti - una guantiera d'argento - un calamaro d'argento in cinque pezzi - un cosidetto Cenol d'argento - Tre possate d'argento complete, osservandosi che le forchette hanno il solo manico d'argento - alquanti fili di perle - un fiore d'argento con pietre - un cordon d'oro - Due anelli con pietre - Sei para orecchini d'oro - Due anelli d'oro - Tre grani di perusine - una collana d'oro - un vasettino d'argento - un fodero di forbici d'argento - uno stuchio d'argento - Due cosi dette Brittole d'argento - un manico di coltello d'argento - un fodero di Bretola d'argento - un pajo fibbie d'argento da centurino - un campanello d'argento - uno stuchio per reliquie - un cuore e due Stuchi per reliquie.

Obligazione 15. 9bre 1817. di Giuseppe Givovich per collonati 59.

A garanzia del indicato debito altrovansi depositati li segventi effetti: un cordone d'oro con Medaglia pur d'oro - una grande moneta d'oro della Republica venetiana collana perugine d'oro.

Obligazione Curzola 26 Agosto 1827 di Antonio Boschi et figli ... per f. 300 NB di ragione di Domenico Zovetti da Curzola per debito di fiorini ... 300 di cui non esiste carta sono depositati li segventi effetti.

Otto paja d'orecchini d'oro - una crocetta d'oro, un orecchino d'oro con perle - una medaglia d'oro con perle e croce appesavi - un cordone d'oro con fiore d'oro e perle. - un cordone d'oro con fiore d'oro e perle. - un cordone d'oro con appesavi la medaglia a croce d'oro - nove anelli diversi d'oro.

Di ragione della vedova Verbiza per debito di collonati 12, fior. 24.36, sono in deposito di segventi effetti, una collona di perusine - due anelli d'oro.

Di ragione di Nicolo Andrichievich per debito di talari 28 - sono in deposito li segventi effetti:

Due anelli con pietra giala.

Di ragione di Giovanni Verzotti per debito di zechini 20. - fior. 90 sono depositati li seguenti affetti - Due cordoni d'oro.

Di ragione di Maria di Baldassare Dinarich - un pajo orecchini d'oro -

Di ragione di Giuseppe Dinarich - una doppia portoghese in deposito per collonati 6. fior. 12.18.

Di ragione di Marco Seput due doppie di Spagna in deposito per Colloni 33, fior. 67.39. un involto de carte e lettere di famiglia, il tutto posto sotto sugello giud a fuoco dallo scrittore Bevilaqua.

Carte ed altro rivenito nel cassone posto sotto sugello giudiziale.

Denari XVI contanti

Sette doppie di Spagna	f. 222.25	2/4
Mezza detta.....	15.33	
Quattro Luigi seplici.....	37.20	
Quattro detti dopii.....	74.40	
una mahumudia.....	2.	-
un zecchino papale.....	4.30	
Zecchini imperiali 100.....	450.	
Collonatti 1498	3070.54	

Stato passivo

AFO

Cvito Fisković

FROM THE INVENTORY OF THE SEAFARING FAMILY
JERKOVIĆ IN OREBIĆI AT THE BEGINNING OF THE 19TH
CENTURY

Summary

The southern coastal slopes of the Pelješac Peninsula (Orebići with the surroundings) offer a delightful sight of white stone houses with skillfully carved thresholds, window frames and keystones. Their interior is the result of thoughtful planning, each house having its own water tank built within it. They are all encircled by fenced gardens with pergola shaded paths leading to the stone paved courtyards.

These houses render the touch of high living standard of the seafaring families in that region in the 19th century. They display beautiful pieces of silver and gold jewelry, silver cutlery, valuable porcelain services, books, port directories, navigation charts and instruments, paintings, carpets, arms and antique furniture with exceptionally decorated drawing-rooms.

The inventory of the Jerković household presented in this article, produces evidence in their way of life, the ships they owned and seafaring in general at the turn of the 18th century.